

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRRTNI VESTNIK“
Izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane esoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna šte. Din 2.—

Oficijelno glasilo »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru« ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravištvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.
Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 15. marca 1929.

Št. 6.

Anketa o odpiranju in zapiranju obratovališč.

V Zagrebu se je vršila dne 2. marca t. l. anketa, ki jo je sklical minister za socialno politiko glede revizije uredbe o odpiranju in zapiranju obratovališč.

Prejšnji dan se je vršila predkonferenca delegatov gospodarskih zbornic, ki so stavili svoje predloge za izpremembo uredbe in za resolucijo, ki bi jo bilo predložiti na anketi g. ministru za soc. politiko dr. Mate Drinkoviću.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je zastopal tajnik g. dr. Ivan Pless. Na tej predkonferenci se je poudarjalo potrebo enotnega nastopa, da bi se pozicije gospodarjev vsled neenotnih in morda celo nasprotujočih zahtev ne slabilo. Ministru naj bi se predložila le ena resolucija, ki naj bi poudarjala potrebo podaljšanja delovnega časa za pomožno osebje, zlasti v obrtu, ter da se ureditev odpiralnega in zapiralnega časa loči od ureditve delovnega časa. Mnogo se je na predkonferenci razpravljalo tudi o omejitvi števila praznikov.

Redigirala se je končno resolucija in so bili izvoljeni v redakcijski odbor: predsednik obrtne zbornice v Beogradu g. Milan Stojanović, tajnik ljubljanske zbornice g. dr. Ivan Pless, glavni tajnik trgovske zbornice v Beogradu g. S. Marodić, tajnik zagrebške zbornice g. Fleischer in tajnik osiješke zbornice g. Plavšić.

Dne 2. marca se je vršila nato anketa zastopnikov gospodarjev in delavcev, katere se je udeležil s svojim spremstvom tudi minister za socialno politiko g. dr. Mate Dinković. Ministra je pozdravil predsednik zagrebške zbornice g. M. Cznadah, ki je, čim je formalno otvoril anketo, predlagal, da se pošlje vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju.

Minister g. dr. Drinković je nato pozdravil navzoče in med drugim izjavil: Uredba o odpiranju in zapiranju trgovin mora spraviti v sklad interese delovnega ljudstva z višjimi nacionalnimi interesi. Želje delovnega ljudstva ne smejo biti nasprotne naši mladi industriji. Iz življenja je treba odstraniti razredni boj. Minister navaja, da govore za izpremembo uredbe veliki nacionalni razlogi. Govorec o zgodovini tega vprašanja pravi, da je mnogo držav, ki so gospodarsko močnejše, pa nimajo takih odredb kakor mi. Ne smemo se ozirati na Ameriko in Anglijo. Tam naredi delavec v osmih urah toliko, kot naš v petnajstih urah na dan. Po končanem govoru je imenoval za predsednika ankete banskega svetnika g. Urbanija, za podpredsednika pa glavnega tajnika zagrebške zbornice g. dr. Cuvaja in zastopnika delavcev Haramino.

Po splošni debati, ki je bila jako živahna in ki je prehajala mestoma med zastopniki gospodarjev in delavcev v glasno prerekanje, je predsednik beogradske obrtne zbornice g. Milan Stojanović prečital resolucijo gospodarskih krogov, ki se glasi v uvodu sledeče:

Zastopniki vseh gospodarskih zbornic, upoštevajoč težke gospodarske razmere v naši državi, nastale vsled krize, ki so se še v znatni meri poslabšale z neznosljivimi določili uredbe o odpiranju in zapiranju obratov, pozvani od ministrstva socialne politike, da stavijo svoje predloge glede revizije te uredbe, ker ta uredba veže delovni čas pomožnega osebja za odpiralnim in zapiralnim časom, zahtevajo soglasno, da se ta vprašanja ločijo in uredita posebej.

Zeleti je, da izvedbo uredbe o odpiranju in zapiranju obratov prevzame ministrstvo trgovine in industrije, ki je za ta vprašanja v prvi vrsti poklicano in jih tudi najbolje pozna, a uredbo o delovnem času naj bi, v zmislu zakona o zaščiti delavcev, kakor doslej izdal in izvedel minister za socialno politiko.

Po tej zahtevi splošnega značaja zahtevajo predstavniki gospodarskih zbornic:

Za obrtniške obrate:

Osemurni delavnik pomožnega osebja: a) za dela v tunelih in kesonih; b) v vseh strokah grafičnih obratov; c) v obrtniških livarnah metalov; d) v delavnicah ogledal in brusalnicah stekla; e) v livarnah za izdelovanje predmetov iz svinca; f) v delavnicah, koje delajo s svincom in živim srebrrom in njih zvezami in legurami.

Za vse druge obrate efektivni deseturni delovni čas pomožnega osebja.

Sedanja določila o odpiranju in zapiranju, ki veljajo samo za Srbijo, Črno goro, Bosno in Hercegovino, se morajo razširiti tudi na vse ostalo ozemlje države, t. j. da obratovalnice smejo biti odprte 12 ur na dan.

Z ozirom na zelo težak položaj obrtnika in glede na specialno vlogo v proizvodnji, zahtevamo, da se mali obrtnik, t. j. oni, ki dela brez pomožnega osebja, izvzame iz določil člena 319. finančnega zakona za leto 1928./1929., t. j. da se mu omogoči delovni čas po stvarni potrebi njegovega posla.

Resolucija govori nadalje o trgovinskih obratih in nadaljuje glede praznovanja državnih in cerkvenih praznikov:

«Da se na državne praznike Vseslovenskih apostolov Sv. Cirila in Metoda in na Vidov dan morajo zapreti obrati samo ob času službe božje, torej največ dve uri predpoldne. Točno uro odpiranja, odnosno zapiranja, naj določi pristojna upravna oblast prve stopnje v vsakem mestu, in to z ozirom na čas, ko se običajno vrši služba božja.

Pri cerkvenih praznikih rimokatolikov se naj izpusti praznovanje celega dneva na praznik Treh kraljev in Vseh svetnikov in dovoli poslovanje do 12. ure opoldne.

Glede izjem v zvezi s praznovanjem kakor tudi glede odpiranja obratov pred Božičem in v primerih, da cerkveni in državni prazniki, ob katerih morajo biti obrti ves dan zaprti, padejo na soboto ali ponedeljek, si pridržijo gospodarske zbornice pravico, da predložijo ministrstvu naknadno konkretne predloge.

Glede izdajanja izvršilnih naredb

se predlaga, da se opusti sedanji sistem, po katerem so izdajali izvršilne naredbe veliki župani in da se določijo:

1. Naredbe izdaja srezki poglavar za primer, da so delodajalske organizacije sporazumne glede načina izvedbe. — 2. Za primer, da se v posameznih srezih ne more urediti odpiranje in zapiranje sporazumno, naj izvršilno naredbo izda pristojni veliki župan. — 3. V kolikor je naredba sreskega poglavarja prekoračila okvir uredbe, jo sme izpremeniti veliki župan. — 4. V kolikor je naredba velikega župana, odnosno upravnika mesta Beograda, prekoračila okvir uredbe, jo more izpremeniti minister za trgovino in industrijo.»

Zahteve delodajalcev so pobijali razni zastopniki delavskih zbornic.

Do kakega pozitivnega rezultata anketa ni prišla. Minister bo podrobno proučil izpreminjevalne predloge in ves material in bo potem izdal uredbo, ki bo izražene želje tako od strani delodajalcev in odjemalcev po možnosti upoštevala.

Razlika med strokami.

Kakor znano, izhaja v Zagrebu nebroj romanov pod različnimi imeni, s katerimi je zasuta vsa Slovenija, morda vsa država. Te romane so v Mariboru prodajali doslej trafikanti. Sedaj pa se je pojavila pri oblastvu deputacija trgovcev s papirjem in knjigami, ki je vložila protest proti prodaji teh romanov po trafikantih, češ, da so le knjigarne upravičene prodajati te romane. To je popolnoma v redu. Vsaka stroka se bori za svoj kruh. A v Mariboru je mogoče osem knjigarn, ki se jim je posrečilo to doseči, — nasprotno pa je v Mariboru 96 čevljarskih mojstrov, ki so v zadnjih letih imeli nekaj konferenc, poslali več resolucij na višja kot na nižja obrtna oblastva, ministrstvu in državnim poslancem, predstavili že mnogo deputacij g. velikemu županu, da se ublaži kriza v čevljarski stroki, za odpravo dela v kaznilnici, za odpravo prevelikega uvoza inozemskih čevljev itd. A vse je ostalo pri starem! Danes šteje zadruga približno 290 članov, pa če bi vsi soglasno protestirali ali pa prosili, dvomimo, da bi tudi kaj dosegli, vzlic temu, da je čevljarska stroka mnogo bolj ogrožena in uničena kakor so trgovine s knjigami. Še vedno velja nemški pregovor, ki pravi: «Schuster, bleib' bei deinen Leisten!» — «čevljar, ostani pri svojem kopitu» — in ne brigaj se, kaj se s teboj godi! K r a j c e r.

Rokodelska opravila državnih delavnic.

Izvrševanje obrtov v delavnicah raznih državnih ustanov daje obrtnikom konstantno povode za pritožbe. In to ne neutemeljeno, saj so škode, ki jih državne delavnice s takim početjem povzročajo obrtnikom, v mnogih primerih prav znatne. Skupina obrtnikov se je obrnila na naš list, da to ožigosamo. Ne da bi se spuščali v konkretne primere, ki so se nam navédli, opozarjamo za danes samo na okrožnico, ki jo je izdal oddelek ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani že leta 1922., kajti teh navodil se morajo držati še danes vse državne ustanove in oblastva. Okrožnica se glasi:

«Okrožnica vsem obrtnim oblastvom I. stopnje.

Na številne pritožbe v zadnjem času, da se izvršujejo v raznih jetniških, poštinih, železniških in vojaških zavodih rokodelska obrtna opravila, in sicer ne le za lastno uporabo dotičnih zavodov, temveč tudi za zunanje odjemalce, se ugotavlja sledeče:

Glasom lit. i) člena V. ces. patenta z dne 20. decembra 1895., drž. zak. št. 227, ne veljajo določila obrtnega reda za obrtna (t. j. predmet obrtov tvo-reča) opravila kazenskih ali poboljševalnih zavodov. K poslednjim spadajo tudi prisilne delavnice. S tem je indirektno rečeno, da smejo ti zavodi izvrševati rokodelske obrtne posle. Glede njih izvrševanja veljajo posebni predpisi. Tako veljajo za obrtna opravila javnih kaznilnic: razpisi juš. min. od 14. februarja 1866., št. 1753, od 6. aprila 1877., št. 4533, od 23. septembra 1880., št. 8892, od 25. februarja 1886., št. 360 zb. n. 3668, od 12. aprila 1886., št. 360 zb. n. 3669, naredba just. min. od 12. aprila 1885., št. 4556, nar. list št. 28, razp. trg. min. od 30. avgusta 1902., št. 28.415, in razp. just. min. od 3. junija 1886., št. 7712. Ne vsebuje pa zgoraj navedeni ces. patent nikakega določila, se li smejo ti posli po zavodih izvrševati le za zavode same ali tudi za zunanje odjemalce. Zaradi pomanjkanja takega določila in ker so ta opravila

omenjena kot izjema, je teoretično opravičena domneva, da smejo ti zavodi izvrševati rokodelske obrte tvoreča opravila tudi za izvenzavodni promet; praktično ravnanje po tem pa bi bilo lokalnim rokodelcem-obrtnikom zelo kvarno ali celo pogubonosno. Predvsem je vpoštovati, da delajo ti zavodi z manjšimi nabavnimi in režijskimi stroški, v prvem pogledu zaradi tega, ker nabavijo lahko večje množine materiala in zato po nižji ceni in ker dobivajo poleg tega popuste, v drugem pogledu zbog tega, ker imajo delovne moči skoro zastoj! Zato je že avstrijsko justično ministrstvo z razpisom od 12. aprila 1885., št. 5456 (just. nar. list št. 28), odredilo, da morajo kaznilnice v ublažitve konkurence napram malim obrtnikom-rokodelcem kolikor možno izenačiti cene izdelkov in delovnih moči za zunanji promet, odnosno za oddajo kazencev zasebnim podjetnikom z dnevnimi cenami, s katerimi morajo računati prosti obrtniki. Leta 1886. je isto ministrstvo z razpisom od 3. junija 1886., št. 7712, v varstvo malega obrta posebno na stajališčih kaznilnic poslednjim prepovedalo prevzemanje in izvršitev naročil za zasebne stranke kakor tudi nadrobno prodajo zavodovih izdelkov posameznim odjemalcem. Ti predpisi glede kaznilnic se morajo konsekvantno in analogno uporabljati tudi glede poboljševalnic.

Določila tega reda ne veljajo nadalje po točki 1. uvodnega patenta k obrtnemu redu za železniška in paroplovna podjetja (državna in zasebna) in po členu VIII. omenjenega patenta za državne monopole in regale. K poslednjim spadajo pošta in brzojav. Potem «železniško podjetje» obsega vse, kar spada k obratovanju železnic in služi izključno njihovim potrebam, torej tudi vsi pomožni zavodi za obrat podjetja (odl. upr. sod. od 25. junija 1901., št. 5043, Budw. 426 a). Slično se morata razlagati tudi pojma «pošta» in «brzojav». Zato se morata zgoraj omenjeni določili uvodnega patenta k obrtnemu redu tolmačiti tako, da so zaradi veljave obrtnega reda izločena le ona obrtna opravila železnic, pošte in brzojava, ki služijo izključno obratovanju teh podjetij in ki so za obratovanje potrebna. To naziranje se zrcali tudi v avstrijskem ministrskem ukazu z dne 12. januarja 1912., drž. zak. št. 13, s katero se delo v železniških delavnicah državnih kakor tudi zasebnih železnic, spadajočih pod zakon od 28. julija 1902., drž. zak. št. 156, pri nekaterih opravilih, ki so po sebi predmet rokodelskih obrtov, enači uporabljaju za pomočnika v enakovrstnih obrtnih obratih. V § 2. so nato naštetih nastopni v pošte prihajajoči obrti:

a) kovači za vozove, ključavničarji za vozove, b) ročni kovači (izdelovalci železnega orodja), c) ključavničarji, d) kleparji, e) kotlarji, f) kovinski livarji, g) mehaniki, h) mizarji, i) strugarji, j) sedlarji, k) tapetniki, l) pleskarji in ličarji, v delavnicah, nahajajočih se na Dunaju, tudi slikarji izveskov in napisov.

To naštetje je taksativno in ne pripušča privzeta nadaljnjih rokodelskih obrtov na podlagi ekstenzivne interpretacije. Zato se mora smatrati, da so samo ta opravila železnic potrebna za vzdrževanje obrata in da le zanje ne veljajo določila obrtnega reda. Slično stališče je zavzeti glede obrtnih pravil pri pošti in brzojavu. Sicer pa gre tudi tukaj tem podjetjem prav za prav le za zmanjšanje nabavnih stroškov in ne za dobiček v pravem pomenu besede. Na podlagi tega se lahko trdi, da je vsako izvrševanje rokodelskih obrtov, kakor čevljarkega in krojaškega, s strani železnic ter pošte in brzojavne uprave, ki ne temelji na pridobljeni obrtni pravici, protipostavno, in to celo tedaj, če so izdelki teh obrtov namenjeni le zaposlencem pri teh podjetjih, ker ne služijo neposredno obratovanju podjetja samega in bi njih oddaja, četudi le z malenkostnim presežkom, presegajočim nabavne in režijske stroške, pomenila že dobiček.

Obrtnih opravil, ki jih izvršujejo razne vojaške delavnice, uvodni patent k obrtnemu redu ne omenja, pač zaradi tega, ker manjka tudi tem opravilom redoma kriterij dobičkanosti. Obrtni red sam se dotakne vojaških oseb dvakrat, in sicer v §§ 4. in 14. b/I. Prvi pravi, da določajo posebni predpisi, v kolikor so vojaške osebe izključene od izvrševanja obrtov (t. j. samostojno izvrševanje obrtov). Po teh je aktivnim vojakom splošno prepovedan vsak obrt. Drugi določa, da se onim, ki so pred vstopom v aktivno vojaško službo redno dovršili učno dobo v obrtu, šteje kakor delo pomočnika v dotičnem rokodelskem obrtu ona doba, v kateri so kot aktivni vojaki v vojski, deželni brambor ali v mornarici redno opravljali taka opravila, ki so predmet rokodelskih obrtov. Iz tega sledi, da bi vojaška uprava smela izvrševati predmet rokodel-

skih obrtov tvoreče posle za civilne odjemalce in ne le za lastno potrebo, samo na podlagi pridobljene obrtne pravice. Kar se tiče posameznih aktivnih vojaških rokodelcev, jim poleg vojaških predpisov prepoveduje tudi razpis ministra za trgovino od 3. avgusta 1895., št. 32.820, zb. n. 2580, izvrševanje rokodelskih opravil obrtom. Dejansko pa se ti predpisi od njih baje večkrat kršijo, a menda brez vednosti vojaške uprave.

Interes malih obrtnikov-rokodelcev in rokodelskih obrtov zahteva troje:

1.) Država naj štiti obrtnike-rokodelce, ki se morajo za svoj obrt dolga leta pripravljati in zanj plačevati davke, pred čisto protizakonito konkurenco s strani raznih javnih delavnic (jetniških, poštnih, železniških in vojaških).

2.) Ker obstojajo v tem oziru že nekateri posebni predpisi, naj se oni, za katere veljajo, nanje opozore in eventualno naj se podvzamejo potrebni koraki, da se doseže njih vpoštovanje.

3.) Če hoče državna uprava izvrševati obrte, naj se drži tudi za njo veljavnih določil obrtnega reda, ker je smatrati državo za juridično osebo v zmislu § 3. obrtnega reda.

To se daje vsem obrtnim oblastvom v vednost in ravnanje.»

Učinek električnih strojev pri praznem teku.

(Nadaljevanje.)

Komplicirane meritve navadno monter ne more izvesti, zaradi česar je najbolje, da se pusti motor dalj časa na prazno teči, pokaže se potem napaka. Poudariti je treba, da so zgube v železu, zgube zaradi prehoda toka v ščetkah, drgnjenje ščetk in v gotovi meri drgnjenje v ležajih v praznem teku iste kot pri polni teži.

Slab količnik dela (cosin. fi) povzroča večjo porabo toka in slabo stopnjo učinka. Pri meritvah je posebno paziti, da je v omrežju prava odgovarajoča napetost. Pri nizki napetosti bi se pokazal v praznem teku mali tok, pri višji pa prevelik. Pri menjajoči frekvenci je podoba ista.

Motorji za istosmerni tok imajo I_0 jako nizek, ni skoro meje za to; pri trofaznih motorjih je najnižja meja za I_0 približno 25 %. Ker je I_0 pri teh motorjih skoro le slepa struja, nima pomena poraba toka z ozirom na obraten učinek. Pomniti pa je, da je posledica malega magnetizirnega toka slaba obremenitev motorja.

Končno pride na razpravo transformator ter njegov prazni tek. Prazni tek transformatorja nastane, kadar je primarna stran pod tokom, sekundarna pa je odprta, se tok ne porablja.

Transformator je v marsičem sličen indukcijskemu motorju. Razmere, ki veljajo za indukcijske motorje, so uporabljive tudi za transformatorje. Transformator zahteva magnetizirni tok, ki proizvaja magnetično polje, transformator proizvaja tudi elektromotorsko protisilo. Primarni ovoji so obenem vzbujalni ovoji. Pri transformatorju ni mehničnega gibanja, potom katerega se v indukcijskem motorju režejo magnetične silnice; to vlogo prevzame izmenični tok, ki niha med pozitivnim in negativnim vrhom. Magnetično polje se veča in pojema, kar je isto kot rezanje magnetičnih silnic.

Vzbujalni tok je tudi v transformatorju za 90 stopinj v fazi proti napetosti premaknjen; hiti za naponom. Razločujemo tudi pri transformatorju slepo in delavno strujo. Pri transformatorju nastopi le električni prazni tek, ki vsebuje tok za magnetiziranje in tok za zgube v železu. Magnetizirni tok je brezvaten (slep), vsled česar je učinek transformatorja v praznem teku najbolj odvisen od toka za zgube v železu. (Konec prih.)

Iz organizacij.

Slovensko obrtno društvo v Celju.

VABILO

k rednemu letnemu občnemu zboru

ki se bo vršil v četrtek dne 21. marca 1929. ob pol sedmih zvečer v salonu Narodnega doma v Celju s sledečim dnevnim redom:

- 1.) Poročilo predsednika.
- 2.) Poročilo tajnika.
- 3.) Poročilo blagajnika.

- 4.) Poročilo računskih pregledovalcev.
- 5.) Izvolitev častnega predsednika.
- 6.) Volitev odbora in namestnikov.
- 7.) Slučajnosti.

Občni zbor je sklepčen, ako je navzoča vsaj polovica rednih članov, sicer se vrši občni zbor eno uro pozneje ob navzočnosti vsakršnega števila članstva.

V Celju, dne 6. marca 1929.

Vinko Kukovec s. r., Franjo Dolžan s. r.,
t. č. podpredsednik. t. č. tajnik.

Občni zbor Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Zagorju se je vršil v nedeljo 24. februarja 1929. v gostilni «Pri Borišku» na Toplici. Občnega zbora, ki ga je vodil zadrudni načelnik g. Avgust Blažič, se je udeležilo 16 zadrudnih članov. Po prečitaniu zapisnika zadnjega občnega zbora je podal poročilo načelstva in letni računski zaključek. V zadrudni odbor so bili izvoljeni za dobo treh let: načelnik Avgust Blažič, podnačelnik Vinko Vipotnik; odborniki: Matevž Zaletel, Franc Rozina, Ludovik Fain, Peter Hrastelj, Ignacij Beber, Ivan Gregl; namestniki: Jožef Kašnik, Valentin Serbec, Benedikt Šuligoj; za delegata v Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani sta bila izvoljena Avgust Blažič in Vinko Vipotnik. Na občnem zboru se je sklenilo, da raztegne zadruga svoj delokrog na ves sodni okraj Litija. V to svrhu se bo sklical med letom izredni občni zbor. — Sprejemnina članov se je zvišala na 200 Din, sprejemnina vajencev na 50 Din, oprostitina vajencev na 100 Din, zadrudna doklada za leto 1929. pa se je določila na 20 Din. Člani, ki se občnega zbora niso udeležili, pa tudi ne opravičili, plačajo 50 Din zadrudne globe.

Poročilo o rednem občnem zboru Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, pasarjev in graverjev za ljubljansko oblast v Ljubljani, ki se je vršil v nedeljo dne 17. februarja 1929. ob pol dveh popoldne v restavraciji «Zvezda» na Kongresnem trgu v Ljubljani. — Dnevni red: 1.) Nagovor načelnika. 2.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3.) Poročilo tajnika. 4.) Poročilo blagajnika. 5.) Poročilo računskih pregledovalcev. 6.) Odobritev poročila in določitev zadrudne doklade za leto 1929. 7.) Spopolnitev zadrudnih pravil. 8.) Raznoterosti. — Občnega zbora se je udeležilo 26 članov, zastopnik zveze obrtnih zadrug v Ljubljani zvezni načelnik g. Josip Rebek, zastopnik obrtnega oblastva magistratni tajnik g. Čehun in zadrudni tajnik. — T o č k a 1.) Občni zbor ob določeni uri ni bil sklepčen, zato ga otvori zadrudni načelnik g. Milko Krapež eno uro pozneje, pozdravi navzoče zastopnike in članstvo ter se zahvali za udeležbo. Izredno slabo udeležbo na letošnjem občnem zboru opravičuje s tem, da je veliko ljubljanskih članov bolnih, člani iz oddaljenih krajev se pa zaradi slabih prometnih razmer niso mogli udeležiti občnega zbora. Spominja se umrlih članov g. Luke Vilharja, urarja v Ljubljani, g. Ignacija Šuligoja, urarja v Sevnici, in g. Franca Klarerja, urarskega delovodje na Bledu, ki jih je ugrabila neizprosna smrt nam in žalujočim svojcem. Omenja nekatere zaslužne starejše člane zadruga, zlasti pa gg. Ludovika Černeta star., zlatarja v Ljubljani, in Josipa Janka, urarja v Kamniku, ki praznujeta letos 40letnico samostojnega dela. Zahvali se vsem obrtnim oblastvom, Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Zbornici za trgovino, obrt in industrijo i. dr. za njihovo naklonjenost napram zadrugi, zlasti pa gg. odbornikom in članstvu za njihovo sodelovanje za splošni blagor zadruga in njenih interesov, kakor tudi g. tajniku za vestno in vzorno oskrbovanje tajniških poslov. Poudarja pomen zadruga in omenja zasluge, ki si jih je zadruga pridobila v preteklem letu, ter poziva članstvo k vztrajnemu sodelovanju za splošni prid in blagostanje obrtništva, zlasti pa v prid zadrudnega članstva. Natančneje poročilo o zadrudnem delovanju bo podal zadrudni tajnik, kateremu naj slede z zanimanjem. — T o č k a 2.) Zapisnik zadnjega občnega zbora se prečita in odobri. Po prečitaniu zapisnika se oglasi zvezni načelnik g. Josip Rebek, ki v lepem in jedrnatem govoru pozdravi zborovalce in želi zadrugi k današnjemu prazniku najlepše uspehe. Čestita načelnikstvu zadruga, ki je ena najagilnejših zadrug v Sloveniji, na njenih uspehih in pozivlje članstvo, da se vedno odzivlje klicu njihove matice, ki zanje skrbi in deluje. Poudarja in odobrava proklamacijo našega ljubljanskega vladarja z dne 6. januarja 1929., s katero se bo nehalo partizanstvo in odvisnost od vladnih skupin, kakor tudi strankarska politika, katero je najbolj čutil naš skromni obrtnik, kateremu se s to odločbo našega vladarja gotovo bližajo boljši časi. V nadaljnjem govoru omenja in

obrazložuje zgodovino obrtniškega gibanja, obrtne in davčne zakonodaje, pomen organizacije, vzrok gospodarske krize itd. Omenjal je tudi za obrtnika prepotrebno socialno ustanovo «Samopomoč», ki nudi v prvi sili in potrebi svojem umrlega obrtnika izdatno in potrebno denarno pomoč. Le žal, da je še veliko obrtnikov med nami, ki omalovažujejo to prepotrebno in z velikim trudom ter požrtvovalnostjo ustanovljeno institucijo. Končno apelira na dolžnosti članov ne samo v zadrugi sami, temveč tudi v splošnem na gospodarskem polju. Iskreni in vsesplošno poučljivi ter strokovnjaški govor zveznega načelnika g. Rebeka je žel splošno in burno odobravanje. — **T o č k a 3.)** Po uvodnem govoru poda združni tajnik najprej statistično poročilo zadruga. Zadruga šteje tačasno 84 rednih in 9 izrednih članov, skupaj 93 članov. Od rednih članov pripada 60 urarski, 13 zlatarski, 3 optiški, 2 graverski in 6 pasarski obrti. Tekom preteklega leta so k zadrugi nanovo pristopili: Mirko Gregorič, urar v Brežicah, Zdravko Rant, urar na Plavžu, Konrad Rom, urar v Kočevju, Slavko Rus, urar v Ljubljani, in Ivan Škerl, urar v Metliki. Izstopili pa so: Dušan Marinko, urar v Ljubljani, in Ladislav Roje, urar v Laškem. V zadrugi je vpisanih 61 pomočnikov in 38 vajencev, skupaj 99 pomožnih oseb. To število se je dvignilo od lani za 10 oseb. Če je to število povsem pravilno, se ne more jamčiti, pač pa se poudarja, da je članstvo v zadnjem času postalo točnejše in vestnejše pri priglavljanju in odglaševanju pomočnikov in vajencev. Sicer so bili tudi v preteklem letu grajani nekateri člani v tem oziru, vendar je upati, da se bo s časom ta površnost v zadrugi popolnoma odpravila. Od priglavljenih 61 pomočnikov pripada 34 urarski, 13 zlatarski, 3 optiški in 11 pasarski stroki, od priglavljenih 38 vajencev pa 24 urarski, 8 zlatarski, 1 graverski in 5 pasarski stroki. Oproščenih je bilo 11 vajencev, in sicer 4 urarji, 6 zlatarjev in 1 optik. Učno dobo je nastopilo 12 vajencev, in sicer 9 urarjev, 1 zlatar in 2 pasarja. Pomožniške preizkušnje so se vršile trikrat v določenih terminih. K preizkušnji se je priglasilo 10 kandidatov, in sicer 4 urarji, 5 zlatarjev in 1 optik. Preizkušnjo so napravili vsi priglavljeni, in sicer 1 s prav dobrim, 8 z dobrim in 1 z zadostnim uspehom. K preizkušnji se po obstoječih predpisih ni mogel pripustiti 1 zlatarski vajenec, ki ni, oziroma je le površno in malomarno posejal obrtno-nadaljevalno šolo. Gg. člani se opozarjajo na ta primer in se jim priporoča, da strogo pazijo na to, da njih vajenci točno in redno obiskujejo obrtno-nadaljevalno šolo ves čas učne dobe. Zadruga stori v tem oziru svojo dolžnost s tem, da opozori na to vsakega mojstra pri sprejemu novega vajenca v učno dobo. — Odborovih sej se je vršilo v preteklem letu 12, ki so bile vse sklepčne in skoro polnoštevilno obiskane. Zdruga odborove seje so se vršile v združni sejni sobi v poslopju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Beethovnovi ulici, in sicer redno vsako drugo sredo v mesecu. Istotam so se tudi vršile teoretične preizkušnje vajencev. Zdruga pisarna se pa nahaja v stanovanju združnega tajnika. Osebnih zadev, priglase, vloge itd. sprejema osebno združni načelnik g. Krapež v svoji trgovini na Jurčičevem trgu, ki daje tudi eventualno potrebna pojasnila, informacije itd. — Poleg 12 rednih odborovih sej se je vršila tudi ena izredna odborova seja in dva članska sestanka v gostilni pri Mraku. Prvi sestanek se je vršil dne 25. aprila, ki je zadeval način proslave 40letnice jubileja zadruga, drugi pa dne 27. julija z dnevnim redom: odločitev članov, ali naj zadruga glasuje za posebno obrtniško zbornico ali za skupno zbornico, ki zastopa trgovino, obrt in industrijo. Zdruga vložni zapisnik izkazuje v preteklem letu 443 opravljenih števil. Rešilo se je poleg navadnih dopisov, vlog, informacij, prošenj itd. tudi dokaj važnih vlog na višja mesta in inštanca. — Kar se tiče družabnosti v združnem življenju, je pač najvažnejši dogodek v preteklem združnem letu proslava 40letnice obstoja naše zadruga, ki se je obhajala dne 9. junija v salonu restavracije pri Mraku na Rimski cesti v Ljubljani. Na lanskem občnem zboru zadruga se je izrazila želja, naj se ta dan skromno, toda dostojno praznuje. V ta namen se je vršilo omenjenega dne slavnostno zborovanje, združeno s komerzom in prijateljskim večerom. Slavnosti se je udeležilo nad 50 oseb, po večini ljubljanskih članov s soprogami in lepo število pomočnikov. Kot gostje so se udeležili: načelnik Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani g. Josip Rebek, zvezni tajnik g. Kaiser in načelnik Zveze obrtnih zadrug v Mariboru g. Bureš. Po slavnostnem govoru, ki ga je krasno podal združni načelnik g. Krapež, so se

vršili prisrčni pozdravni govori vabljenih gostov, članov in pomožniškega zbora, na kar se je razvila med gosti, članstvom in pomožniškim zborom tako neprisiljena zabava in iskrena prijateljska družabnost, kakor se le malokje najde, in je ostal tisti večer vsem udeležencem v trajnem in nepozabnem spominu. — V preteklem letu je praznovala tudi Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani 25letnico svojega obstoja, in sicer dne 18. in 19. marca. Pri tej slavnosti je zadrugo zastopal načelnik g. Krapež in odborniki gg. Černe in Delič. Vsem članom smo pa poslali posebna vabila. Ob tej priliki je bila izdana spominska knjiga, katera vsebuje tudi sliko združnega odbora in združno zgodovino. — Tudi med članstvom smo imeli v preteklem letu nekoliko pomembnih jubilejev. Omenjen naj bo le jubilej 40letnice nastopa poklicnega dela g. Josipa Eberla, g. Ludovika Černeta st., ki je obhajal 50letnico rojstva, in g. Franca Zajca, ki je obhajal 50letnico rojstva. G. Eberle je daroval ob tej priliki zadrugi 2500 Din, in sicer 1000 Din v združni podporni fond, 1000 Din v vajenski fond in 500 Din za proslavo 40letnice zadruga. G. Černe je daroval 500, g. Zajec pa 200 Din v združni podporni fond. Imenovanim gospodom bodi izrečena tudi na občnem zboru za velikodušna darila naša najtoplejša zahvala. — Kakor ves čas svojega obstoja, tako je zadruga tudi v preteklem letu posvečala posebno pažnjo proti tako zvanemu šušmarstvu ali neupravičenim izvrševanjem rokodelskega obrta in nedovoljeni trgovini. Vse obrtne zadruga brez izjeme, na čelu jim Zveza obrtnih zadrug, so napovedale temu obrtniškem škodljivcu neizprosno boj. Obrtna in višja oblastva in inštanca so lahko uvidele, da je organizirano obrtništvo napelo skrajne sile, da zatre in ugonobi tega škodljivca malega obrtnika. Če dosedanje delovanje in gibanje še ni zatrla in rešilo tega vprašanja, smemo vsaj po dosedanjih avtentičnih podatkih in statistiki trditi, da se šušmarstvo tudi ne razširja. Znano pa je, da se šušmarstvo toliko časa ne bo popolnoma zatrla, dokler bo obstojal sedanji obrtni red in tozadevni zakoni, ki v tem oziru premalo ščitijo upravičenega obrtnika in nalagajo kršiteljem zakona tako malenkostne denarne globe, da jih sploh ni vredno omenjati, in še to v zelo redkih in skrajnih primerih. Počakati bo treba novega obrtnega zakona in dolžnost zveze obrtnih zadrug in obrtniških organizacij naj bo, da pred izdajo zakona zahtevajo veliko strožja zakonska določila proti kršitvi takih prestopkov kakor je bilo to doslej. Zadruga je preteklo leto poslala več ovadb na obrtna oblastva proti šušmarjem, od katerih je bil eden kaznovan z globo 75 Din, drugi z globo 150 Din, tretji pa je zaprosil za obrtni list. Ostali primeri so pa še nerešeni. Dalje je zadruga ovadila in protestirala proti raznim krošnjarjem in drugim elementom zaradi prodaje ur itd. po zasebnih hišah, vlakih itd. ter popravilu ur, zlatnine i. dr. od hiše do hiše v raznih okrajih, in to direktno pri velikem županu ljubljanske oblasti. Zadruga bi se v tem oziru lahko ponašala z večjimi uspehi, če bi jo člani, zlasti oni z dežele, obveščali v vsakem takem primeru in ovajali šušmarje s konkretnimi dokazi. — Povodom reforme stanovanjskega zakona je stavila zadruga predlog: 1.) da se stanovanjski zakon ne podaljšaj preko 1. maja 1929. in 2.) naj se stanovanjski zakon takoj ukine, ker nima obrtnik po tem zakonu nobene zaščite in je izpostavljen vednemu podraževanju stanovanj in lokalov. — Do strokovnega potovanja, oziroma ekskurzije inozemskih urarskih in drugih tovarn, ki ga je predlagala mariborska zadruga, ni prišlo, ker se za to ni nihče priglasil.

(Nadaljevanje.)

Zadruga krojačev in krojačic na Jesenicah sporoča, da se bo vršila vajenska preizkušnja na dan 14. aprila t. l. v salonu restavracije Kunstelj v Radovljici. Vsi v tem četrtletju oproščeni vajenci in vajenke se morajo zglasiti pri načelniku, zaupnikih, odnosno tajniku. — Na seji, ki se je vršila 3. marca v Lescah, se je obširno razpravljalo tudi o ustanovitvi lastne prodajne zadruga za člane in članice zadruga. Zadruga naj bi bila ustanovljena po vzorcu, kakor jo imajo že v našem srezu kovaški mojstri. Za ustanovitev take zadruga je zavladalo takoj veliko zanimanje. Tov. Pogačnik je izkazal takoj svojo naklonjenost s tem, da je ponudil prostor ter se stavil na razpolago za oddajanje posameznim strankam potrebnega blaga. V našem srezu, ki je pretežno delavski, moramo delati mnogo ceneje kakor delajo drugod, in to spričo velike in občutne konkurence. Zato bi bila taka zadruga za nas tem potrebnejša. Dolžnost odbornikov in odbornic je, da to misel zasejejo med

članstvo, zvedo od njega mnenje, da se bo mogla razprava nadaljevati na seji 24. aprila.

Krojaška obrtna zadruga v Brežicah je imela 17. februarja t. l. svoj redni letni občni zbor. Iz poročila o občnem zboru posnemamo, da se je udeležilo zborovanja 17 združnih članov. Koncem leta je štela zadruga 37 članic in 35 članov. Leta 1928. je bilo zaposlenih 24 pomočnikov in 6 pomočnic, koncem leta pa je imela le 15 pomočnikov in 3 pomočnice. Vajencev in vajenk je bilo v uku 69. — Blagajniško poročilo izkazuje koncem leta Din 7372-73 združnega premoženja. Proračun za leto 1929. znaša Din 4090—. — Pri volitvah načelstva so bili izvoljeni: za načelnika Mihael Novak, krojač v Brežicah; za podnačelnika Franc Francekovič iz Črnca; za odbornike tov.: Jožef Zöhrer (Brežice), Miha Černoš (Brežice), Marija Holy (Brežice), Ivan Ostreljč (Zverinjak); namestnika tov.: Jožef Dernač (Dolenje Pohance), Franc Lapuha (Trebež).

Obrtniško društvo v Brežicah je priredilo dne 17. februarja svoj redni občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen tov. Holy Josip, brivski mojster, za njegovega namestnika tov. Poljanšek Ignacij, pekovski mojster; odborniki tov.: Gabrijel Ivan, zidarski mojster, tajnik; König Franc, dimnikarski mojster, blagajnik; Blažević Ivan, mizarski mojster, in Pintarič Anton, čevljarski mojster, preglednik; Mrkša Franc, sedlarski mojster, razsojdišče; Gregl Josip, čevljarski mojster, Vogrinc Ivan, kovaški mojster, Sikošek Franc, soboslikarski in pleskarski mojster, Rueh Josip, kleparski mojster, Radanovič Miško, ključavničarski mojster, Vogrinc Karol, tesarski mojster, Zorko Martin, kolarski mojster. — Občni zbor je sklenil prirediti drugo leto, ob svoji desetletnici, obrtniški tabor za srez Brežice, združen v vajensko, pomožniško in mojstrsko razstavo. — Kot posebnost tega občnega zbora je omeniti, da se je povabilu odzvalo tudi mnogo neorganiziranih mojstrov, obrtnikov, kar priča, da se za delovanje našega prepotrebne družstva zanimajo obrtniki brez izjeme. Nesebično delovanje družstva pa tudi popolnoma zasluži, da se ga obrtništvo oklepa in mu*zaupa.

Nova zadruga na Jesenicah. Gospod veliki župan ljubljanske oblasti je z odlokom z dne 1. marca t. l. odobril pravila novoustanavljajoče se Kolektivne obrtne zadruga za sodni okraj Kranjska gora s sedežem na Jesenicah.

Najugodnejši nakup oblačil lastnega izdelka **na veliko in malo** kakor tudi **moško, perilo samo na veliko** nudi tvrdka

JOS. ROJINA
LJUBLJANA
Aleksandrova cesta št. 3.

Razno.

Urarski pomočnik, ki je bil že nekaj let samostojen v Sloveniji, išče primenega mesta. Ponudbe na: Josip Šink, urar, Imotska, Dalmacija. — Zadruga urarjev, zlatarjev itd. v Ljubljani.

Laško. Dne 1. marca t. l. je umrl v 67. letu starosti tukajšnji posestnik in trgovec g. Štefan Zorko. Rajniki je bil vsestransko vzor narodnega moža, kar je pričal veličasten pogreb, katerega se je udeležilo nad 300 ljudi. Ko je likvidiral leta 1903. v Laškem slaboglasen konsum, je prevzel preostanke g. Zorko. Ni bilo lahko v nemčursko zagrizenem trgu kot Slovenec, kakor je bil rajniki, nastopiti z odprtim praporom. Prestati je moral zbog tega marsikatero bridko uro, ker so mu v vojnem času nastavljali zanjke in mu kot Srbofilu prebrskali trgovino. Zaradi premišljenega in skromnega gospodarstva se je rajniki povzpela do precejšnjega blagostanja. Svoje otroke — sina in dve hčeri — je vzgojil v narodnem duhu. Sin mu je na Doberdodu padel. Pri pogrebu je zapelo domače društvo «Hum» pred hišo «Zbogom Ti prijatelj mi», na pokopališču pa «Vigred se povrne». Pogreb je vodil brat rajnega župnik g. Melhijor Zorko. Rajnkega ohranimo v blagem spominu!

Občni zbor Zanatske banke kraljevine SHS v Beogradu. V nedeljo 24. marca t. l. se bo vršil v Beogradu v dvorani Kola srpskih sestara, Frankopanova ulica br. 11, drugi redni zbor akcionarjev

se sledečim dnevnim redom: 1.) Volitev tajnika, treh skrutinatorjev in treh overovateljev zapisnika. 2.) Poročilo upravnega odbora o delovanju banke v letu 1928. in predložitev bilance. 3.) Poročilo nadzornega odbora. 4.) Odobritev bilance in delovanja upravnega in nadzornega odbora. 5.) Predlog o uporabi čistega dobička. 6.) Volitev petih članov upravnega in dveh članov nadzornega odbora ter dveh članov poslovnega odbora glavne podružnice namesto odstopivših članov. 7.) Razprava o morebitnih predlogih v zmislu člena 28. bančnih pravil. — Delničarji, ki želijo prisostvovati občnemu zboru, morajo deponirati svoje delnice najmanj sedem dni pred občnim zborom v zmislu člena 24. pravil pri blagajni centrale Zanatske banke kraljevine SHS, a. d., ali pa pri blagajni glavne podružnice v Zagrebu, Ulica bana Jelačića br. 2. Delničarji morejo deponirati svoje delnice tudi tako, da jih pošljejo po pošti centrali ali pa glavni podružnici in dobijo za vposlane delnice vstopnice za občni zbor.

Obrtniki v tem področju, ki so bili doslej člani Kolektivne obrtne zadruge na Bledu in ki nimajo lastne zadruge, spadajo torej odslej tej zadruzi in morajo pri njej prijavljati vajence in pomožno osebje. Ravno tako dobijo člani nove zadruge vsa pojasnila in navodila pri načelstvu te zadruge ali pa pri predsedniku obrtnega društva na Jesenicah, g. Ivanu Gogali, krojaškemu mojstru na Savi. Prva preizkušnja in ustanovni občni zbor se bosta vršila v najkrajšem času.

IX. mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani. Ravnateljstvo velesejma je blagovolilo tudi letos nakazati Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani primeren prostor, da omogoči udeležbo na vele-

sejmu tudi najrevnejšim, sicer pa podjetnim in sposobnim obrtnikom in obrtnim zadrugam. Vsi, ki nameravajo razstaviti na prostoru urada, naj priglase najkasneje do 1. maja t. l. svojo udeležbo pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10/I, kjer dobe tudi vse potrebne informacije.

Oddaja zakupa kolodvorske restavracije v Mariboru se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 26. marca t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Oddaja zakupov kolodvorskih buffetov na postajah Brežice, Grobelno in Velenje se bo vršila potom ofertalnih licitacij dne 27., 28. in 29. marca t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Novi predsednik Trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu. Dosedanji zbornični predsednik g. Vladimir Arko je podal pred kratkim svojo ostavko. V zbornični seji dne 27. februarja je bil izvoljen za predsednika g. Milivoj Crnadak, generalni ravnatelj in podpredsednik Prve Hrvatske Štedionice, ki je zavzemal doslej v zbornici mesto načelnika finančnega odseka.

Oddaja prevoza, nakladanja, razkladanja in prekladanja vseh vrst monopolskega in drugega blaga se bo vršila potom ofertne licitacije dne 20. marca 1929. pri monopolskem skladišču soli v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Poljska splošna razstava v Poznanju se bo otvorila 16. maja in bo trajala do 30. septembra 1929.

Razstava bo nudila vpogled v celokupni gospodarski položaj Poljske, njene industrije, trgovine, umetnosti itd. Dotok posetnikov bo brez dvoma velik, ker bo razstavo obiskal vsak, kdor se zanima za delo, ki ga je izvršil poljski narod v desetih letih obstoja poljske republike.

Oddaja zakupa kolodvorske restavracije na postaji Čakovec se bo vršila potom ofertne licitacije dne 23. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Oddaja zakupa kolodvorske restavracije v Rogški Slatini se bo vršila potom ofertne licitacije dne 30. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Oddaja zakupa kolodvorskega buffeta na postaji Rakek se bo vršila potom ofertne licitacije dne 5. aprila t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Tovariš?

Ali si že poravnal naročnino?

Mojster, ali si že pregledal kontrolno knjižico svojega vajenca?

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50. (v lastnem poslopu)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2437, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

TEODOR NOVOTNY

prva Ljubljanska higijenična parna izdelovalnica vseh vrst slaščic, medic, keksov itd.

LJUBLJANA

vogal Masarykove in Jegličeve ceste (na Friškovicu)

Restavracija „Ljubljanski dvor“

vljudno vabi vse cenjene kolege-obrtnike, nadalje trgovce, trgovinske potnike in vse slavno občinstvo k obilnem obisku.

Izborna domača in primorska kuhinja ter izvrstna samo pristna vina. Abonenti se sprejemajo.

Najsolidnejše cene!

Z odličnim spoštovanjem

M. PETRIČ.

OBRRTNA BANKA

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

L. Mikuš
tvornica dežnikov

Ljubljana

Mestni trg 25

Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje

Največji izbor!

Najnižje cene!

Preobleke!

Popravila!